

דגם לעבודה עם סרט קצר

" הפרח" של הלגה קלר

"הפרח הוא כלי לניתוח טקסטים של מדיה (בעיקר טקסטים קולנועיים וטלוויזיוניים). הוא פותח על ידי גב' הלגה קלר, תיאורטיקנית ואשת חינוך בתחום הקולנוע.

הסברים אודות הכלי והצעות דידקטיות לשימוש בכלי ניתן למצוא בספר: קלר ה. (1995). לדעת לצפות, חלק שני: היבטים מתודיים בחינוך לצפייה. ירושלים: הוצאת תל.

מתוך ספרה של הלגה קלר
" חינוך לצפייה " (עמ' 209)

מה ראיתי ? מה שמעתי ? מה גרם לי להגיב ?

1. מה ראיתי ושמעתי ?

מה הרגשתי ?

- התרשמות ראשונה

-היזכרות חלקית

-השערות אינטואיטיביות

2. מה גרם לי להגיב ?

- ניתוח טקסטים וזיהוי רכיבי השפה
-הבנת הקשר בין צורה לתוכן

- לימוד מושגים מקצועיים
בסיסיים - הקניית
מודעות להשפעה
הפסיכולוגית של צריכת
טקסט

5. מהן המסקנות?

- מודעות למשמעויות חברתיות
ותרבותיות
- מודעות ליחסי גומלין בין קהל לאמצעי
התקשורת ביצירת דפוסי חשיבה
- הכרה בצורך לגבש הרגלי
צריכה של
ייפוט ובקורת

4. מהם המסרים שהועברו?

- מודעות לקיום מסר
גלוי
ומסר סמוי
- זיהוי היבטים אידיאולוגיים
בעיבוד המסר וניצולם
להעברת ערכים חברתיים
- הקניית מודעות לקשר
בין תנאי הפקה ובין
אופי ותוכן המסר

ההווה שמות ?

- היכרות עם התייחסות תיאורטית
לאמצעי התקשורת
- התייחסות הבקורת לאומנות
הקולנוע
וליצירה הטלוויזיונית
- שיטות שונות בפענוח טקסט

שלב ראשון: אורור רגשות: מה ראיתי? מה שמעתי? מה הרגשתי? אלו רגשות התעוררו בך במהלך ובעקבות הצפייה בסרט? האם הסיפור עורר בך זכרון, חוויה, אירוע כלשהו? אם כן, מהו?

שלב שני: ניתוח הסרט

1. ניתוח העלילה: ניתן להיעזר בניתוח זה בחמשת המ"מים

- ♦ **מה:** מהו מבנה הסרט (התחלה, אמצע, סוף)?
מה מספר לנו הפתיח?
האם יש משהו ייחודי בפתיח?
מהי נקודת המפנה וכיצד היא באה לידי ביטוי?
מהי נקודת השיא וכיצד היא באה לידי ביטוי?
כיצד מסתיים הסרט? מהו סוג הסיום?
האם הסרט מנסה לנפץ מיתוס כלשהו, לשבור סטריאוטיפים? אם כן, כיצד?
- ♦ **מי:** מיהן הדמויות בסרט?
מה מייצגת כל אחת מהן?
האם קיימות בסרט דמויות מרכזיות ומשניות? אם לא, מדוע?
מהי מערכת היחסים בין הדמויות? כיצד היא מתפתחת במהלך הסרט?
- ♦ **מקום:** מה מקום העלילה?
מהי משמעות בחירת המקום?
האם יש מקום מוגדר? אם אין, מדוע?
- ♦ **מתי:** מתי מתרחשת העלילה?
באיזה תקופה בהיסטוריה?
האם יש זמן מוגדר? אם אין - מדוע?
- ♦ **מדוע:** מה גרם להשתלשלות העניינים?
האם היה ניתן למנוע זאת? כיצד? באיזו נקודה?

2. ניתוח השפות והטכנולוגיות שבעזרתן עיצבו את המסר:

ישנו קשר הדוק בין תוכן לצורה בקולנוע? כיצד זה בא לידי ביטוי בסרט?

- א. **ניתוח השפה החזותית:** שפת המצלמה: זוויות ומרחקי צילום/ שימוש בצבע/ שימוש באור וצל/ טכניקות עריכה/ שפת הגוף והבעות הפנים של השחקנים.
 - ♦ האם נעשה שימוש בזוויות ומרחקי צילום? אילו? מה משמעותם?
 - ♦ בחרו בצילום תקריב מיוחד בסרט. מה משמעותו?
 - ♦ האם נעשה שימוש מיוחד בצבע? מהו הצבע ומה משמעותו?
 - ♦ האם נעשה שימוש מיוחד באור וצל? אם כן, מה המשמעות?
 - ♦ איזה סוג תפאורה יש בסרט? מה משמעותה?
 - ♦ תנו דוגמא של הבעת פנים או תנועת גוף מיוחדת שמקדמת את העלילה או מביעה מביעה מצב רגשי מיוחד.
- ב. **ניתוח השפה הקולית:** דו-שיח (דיאלוגים), מוסיקת רקע? פעלולי קול?
 - אילו סוגי פסקול יש בסרט? מה משמעותם?
 - האם יש שימוש בדו-שיח בסרט? אם לא, מדוע?
 - האם קיים שימוש במוסיקת רקע? מה היא מבטאת? כיצד היא תורמת להעמקת המסר?
 - האם קיים שימוש בפעלולי קול? מאיזה סוג? במה הם תורמים להעמקת המסר?
- ג. **ניתוח האמצעים הטכנולוגיים:** אנימציה מצויירת? אנימציה דיגיטלית? שילוב של צילומים ואנימציה?

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת התקשורת והקולנוע

- באילו אמצעים טכנולוגיים נעשה הסרט?
- מדוע נבחרו דוקא אמצעים אלה?
- מה משמעותם ובמה הם תורמים להעמקת המסר?

3. חלופות: אם אתה היית הבמאי ו/או התסריטאי.

- האם היית משנה משהו בסרט?
- מה?
- לאיזו מטרה?
- באיזו נקודה?
- כיצד היית משנה?

שלב שלישי: השתייכות הסרט לסוגה (ז'אנר) מסוימת:

- ♦ לאיזו סוגה משתייך הסרט?
- ♦ מהם המאפיינים של הסוגה?
- ♦ האם בסרט המסוים הזה ניתן למצוא את כל המאפיינים הללו?
- ♦ האם הסרט משתייך לסוגה אחת בלבד או ליותר?
- ♦ מדוע נבחרה דוקא סוגה זו?

שלב רביעי: שאלות כלליות:

- ❖ **מי המוען/המוענים של הסרט ומה הייתה מטרתו/ם בהפקתו?**
לחנך/ לשעשע/ להביע עמדה/ להביא למודעות/ ללמד לקח/ להתריע/ להרתיע/ לגרום לשינוי עמדות?/ אחר
- ❖ **מיהם הנמענים (קהלי היעד) של הסרט?**
למי מיועד הסרט?
האם סרט זה רלוונטי לקהל יעד זה? אם כן, במה?
במה תורם סרט זה לך, כבן אדם, בהתנהגות היומיומית שלך?
מה חשיבות המסר שבסרט לחיך היומיומיים?
במה תורם לך הסרט לשיפור התקשורת הבין-אישית שלך?
- ❖ **מהו המסר של הסרט?**
מהו המסר הגלוי?
מהו המסר הסמוי?
האם לבמאי הסרט אמירה חברתית? אם כן, מהי?
האם לבמאי הסרט אמירה תרבותית? אם כן, מהי?
האם לבמאי הסרט אמירה אידאולוגית? אם כן, מהי?
- ❖ **לעשות מעשה:**
לאחר הצפייה והדיון על הסרט, במידה והסרט נוגע בנושא, בעיה, דילמה רלוונטית לחיי התלמידים, יש לחשוב על דרכים לשפר, לתקן, להביא למודעות או למנוע שדברים מסוימים יחזרו.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת התקשורת והקולנוע

השאלה תהיה תמיד : מה אנחנו יכולים לעשות על מנת... והדרכים מגוונות :
א. תגובות באמצעות הפקת טכסטים של תקשורת המונים כגון: **כתיבת כרזות, הפקת בולים, יצירת קומיקס או קריקטורות..**
ב. תגובות לאמצעי המדיה השונים כגון :
כתיבה לעיתונים השונים ונקיטת עמדה, פנייה לאחד המוסדות המטפלים באותו נושא שהסרט עוסק בו